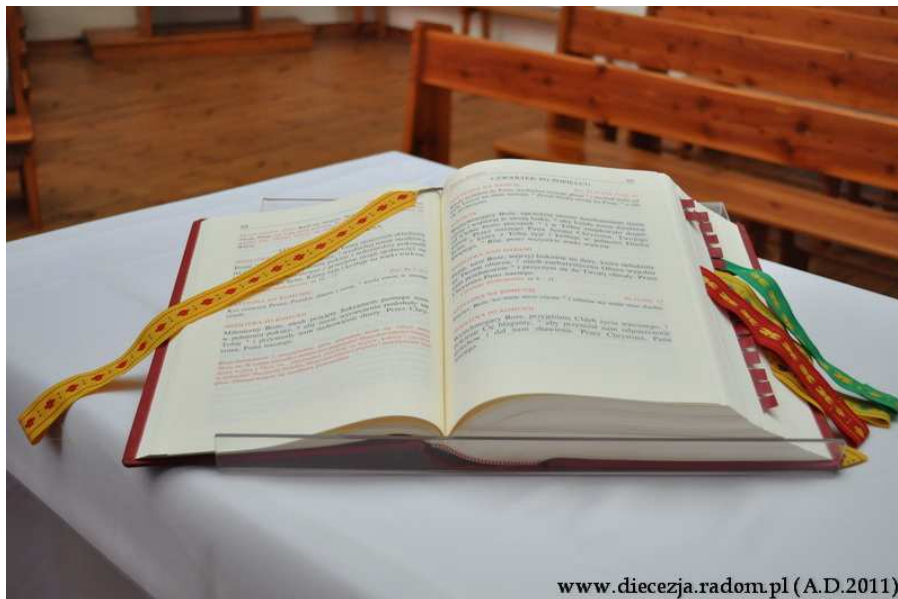

Katecheza XIX - Mszał, lekcjonarz

Przy odprawianiu Mszy św. używa się kilku ksiąg, a mianowicie: mszału, lekcjonarza i księgi modlitw powszechnych. **Mszał** stanowi główną księgę zawierającą teksty stałe i zmienne Mszy św. oraz przepisy dotyczące jej sprawowania. W czasie Eucharystii znajduje się on na ołtarzu, skąd celebrowana jest Eucharystia.

www.diecezja.radom.pl (A.D.2011)

Mszał powstał w rezultacie połączenia następujących ksiąg: *sakramentarza, lekcjonarza i antyfonarza*.

- *Sakramentarz* to księga liturgiczna dotycząca sposobu sprawowania sakramentów świętych,
- *Lekcjonarz* zawiera czytania biblijne na poszczególne dni roku liturgicznego
- *Antyfonarz* to księga liturgiczna ze zbiorem antyfon (najstarszych śpiewów liturgicznych).

Rozwój mszału ma długą historię. W pierwszym okresie sprawowania liturgii do V wieku teksty mszalne były improwizowane przez kapłana sprawującego liturgię. Improwizacja dokonywała się według ustalonego schematu. W trosce o zachowanie wierności tradycji starożytne ośrodki chrześcijańskie, jak: Rzym, Antiochia, Aleksandria, Jerozolima czy Konstantynopol opracowały zbiory modlitw, które rozpowszechniły się w Kościołach lokalnych. Modlitwy na dany dzień spisywano na specjalnych kartach.

Od VI wieku zaczęto opracowywać sakramentarze. Były to księgi liturgiczne, zawierające teksty przeznaczone do odmawiania tylko przez celebransa, którym był biskup lub kapłan (prezbiter). Teksty przeznaczone dla innych osób pełniących funkcje liturgiczne (np. ministranci) znajdowały się w innych księgach liturgicznych.

Od IX wieku sprawujący liturgię często sam odmawiał wszystkie teksty Mszy świętej (modlitwy, czytania, śpiewy), dlatego też umieszczono je w jednej księdze. W ten sposób powstał pełny mszał.

Papież Pius V realizując postanowienia Soboru Trydenckiego zatwierdził nowy mszał rzymski, który stał się obowiązkowy w całym kościele łacińskim. W Polsce został on przyjęty w 1577 roku przez synod piotrkowski.

W wyniku prac Soboru Watykańskiego II opracowano nowy mszał zatwierdzony w 1962 roku przez papieża Jana XXIII. Dokonano w nim uporządkowania tekstów i obrzędów, ułatwiono wiernym aktywne uczestnictwo we Mszy, rozszerzono czytania biblijne i wprowadzono nowy obrzęd koncelebry. Jego pierwsze wydanie, zatwierdzone przez Papieża Pawła VI, ukazało się w 1969. W Kościele polskim używa się Mszału rzymskiego dla diecezji polskich wydanego w roku 1986 roku.

Zawiera on następujące części:

- **wstęp**, na który składa się Ogólne Wprowadzenie do Mszału Rzymskiego, czyli normy dotyczące wszystkiego, co związane jest ze sprawowaniem Mszy św., wprowadzenie do kalendarza liturgicznego i sam kalendarz.
- **formularze mszalne** roku liturgicznego, ułożone w kalendarzowym porządku niedziel i świąt. Wśród nich szczególne

miejsce zajmują obchody Triduum Paschalnego.

- **Obrzędy Mszy Świętej** czyli porządek Mszy z jej częściami stałymi, modlitwami eucharystycznymi i prefacjami,
- formularze mszalne w Mszach o świętych,
- formularze mszalne w Mszach wotywnych, obrzędowych, na różne okazje życia społecznego oraz za zmarłych.

Inną księgą liturgiczną używaną w Kościele katolickim jest **lekcionarz**. Zawiera czytania biblijne na poszczególne dni roku liturgicznego. Z niego ministranci w czasie Mszy świętej odczytują teksty biblijne oraz psalm responsoryjny. Lekcionarz jako osobną księgę liturgiczną wprowadzoną po Soborze Watykańskim II. Przedtem czytania umieszczone były razem z innymi tekstami liturgicznymi w Mszale.

Lekcionarz zawiera czytania biblijne w przekładzie Biblii Tysiąclecia.

Obie księgi liturgiczne - mszał i lekcionarz - są konieczne do celebrowania liturgii Mszy Świętej.